

והתקינה. אם צריכה מעשה כמו חיתוך אחי שפיר דנקט התקינה דמידי דמחוסר מלאכה אין טמא במחשבה כדאמרין במרובה (ב"ק דף קו:ו) ואי אינה צריכה חיתוך הוה התקינה לאו דוקא דכל הכלים יורדים ל ידי טומאתם במחשבה:

שיהא שוקף בה משקלות. וא"ת דהכל משמע שעושי משקל צל מתכת ובהמוכר את הספינה (ב"ב דף קט:ו) ושם ד"ה ולא אמרינן אין עושין משקלות משל מתכת וי"ל דדוקא לשקול בשר ושמן שהלחלוטית נדבק בהם ומתיבש ומכניד אסור אבל לשקול בהם כסף וזהב שרי אלא צריך לחפון בעור שלא ישחקו כדאיתא פ' המביא תניין (גיטין כג: ושם) שלשה ערות הן כו' כדי לגור בו משקלות קטנה והיינו של מתכת שדמפיס אותה בעור ט"ו:

נותנה למעשר שני. אסורה כדי אונאה קאי ונותנה למעשר שני בשויה ואינו חושש משום אסימון דשם מטבע יש עליה דמי שאינו לוקחה בשויה בתורת מטבע כי אם כמו נסכא אינו אלא נפש רעה ורצ פפא צל להוסיף אפילו שאר מטבעות מסייע ליה לחזקה דאמר מחללה ציפה פ"י כאילו מתחילה היתה כן ולא חסרה דהיינו בשויה דאי ממתני ה"א נותנה למעשר שני בפחות משויה משום דנפש רעה אינו מקבלה בשויה בתורת מטבע וקמ"ל דלא מיקרי אסימון משום דמי שאינו לוקחה אינו אלא נפש רעה קמ"ל חזקה דמחללה ציפה כאילו היתה מתחילה כך דכ"ע הכי שקלי לה והיינו בשויה ממש ופריך דאין לנמנע ולחלל בשויה ומשני בתורת יפה כלומר שמחלל בפחות מעט משום דאין יכול לנמנע כמו ציפה שמחלל כמו כן בפחות מעט והרצ רצי יתקן בן הרצ ר' מאיר מפרש דקאי אפחות מכדי אונאה ונותנה למעשר שני בסלע שלם שאינו אלא נפש רעה מי שאינו מקבלה בסלע שלם מסייע ליה לחזקה דאמר אע"פ שפורטה לשולחני בשויה ולא בסלע שלם לפי שהוא מדקדק יותר אפי' הכי מחלל ציפה בסלע שלם דלולין בתר שאר בני אדם שאינם מדקדקים ומקבלין אותה בסלע שלם והשתא הוה ציפה כמשמעו ופריך והא אמר חזקה לפי שאי אפשר לנמנע ומשני בתורת יפה כלומר פחות מעט מסלע שלם כמו אם לא חסרה כלל היה מחלל עליה פחות מעט וקא משמע לן חזקה דמחללה ציפה דאי ממתני ה"א נותנה למעשר שני בשויה כמו שיתן עליה שולחני לפי שאינו אלא נפש רעה למי שאינו מקבלה בשלם א"כ לא הוה אסימון והריב"ז פ"י נותנה למעשר שני בסלע שלם אותה חסרה כדי אונאה וקשה דאמאי הוה נפש רעה אותו שאינו מקבלה הלא חייב להחזיר האונאה: ואסורים

יתר על כן מוכרה בשויה מאי לאו שפחתה יותר מכדי אונאתה לא יתירה דאכתי לא פחתה בכדי אונאתה מוכרה בשויה מיתבי עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע עד שקל מאי לאו דפחית פורתא פורתא לא דנפיל לגורא ואפחות בחדא זימנא אמר מר יקבנה ויתלגה בצואר בנו או בצואר בתו ורמינהו לא יעשנה משקל בין משקלותיו ולא יורקנה בין גרופותיו ולא יקבנה ויתלגה בצואר בנו ובצואר בתו אלא או ישחוק או יתוך או יקוץ או יולך לים המלח אמר ר' אלעזר ואמרי לה רב הונא אמר ר' אלעזר לא קשיא כאן באמצע יבאן מן הצד: עד מתי מותר להחזיר בכרכים עד שיראה לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות: מאי שנא בסלע דמפליג ומאי שנא בטלית דלא מפליג אמר אביי כי תנן גמזי מתני' בטלית בכרכין תנן רבא אמר טלית כל איניש קים ליה בגוה סלע כיון דלאו כל איניש קים ליה בגוה אלא שולחני הלכך בכרכים דאיבא שולחני עד שיראה לשולחני בכפרים דליבא שולחני עד ערבי שבתות דסלקין לשוקא: ואם היה מכירה אפי' לאחר שנים עשר חדש כו': היבא אי בכרכין הא אמרת עד שיראה לשולחני אי בכפרים הא אמרת עד ערבי שבתות אמר רב חסדא מ"מירד חסידות שגו כאן אי הכי אימא סיפא אין לו עליו אלא תרעומת למאן אי לחסיד לא קבולי ליקבלה מיניה ולא תרעומת תיהוי ליה ואלא להאיך דקבלה מיניה ולבתר דמקבלה מיניה תרעומת תיהוי ליה ה"ק דהא אחר אע"פ שאין מקבלה הימנו אין לו עליו אלא תרעומת: ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאינו אלא נפש רעה: אמר רב פפא ש"מ האי מאן דמוקים אוזוי מיקרי נפש רעה והוה מילי הוא דסגי להו מסייע ליה לחזקה דאמר חזקה בא לפורטה פורטה בשויה בא לחללה מחללה ביפה מאי קאמר הכי קאמר אע"פ כשבא לפורטה פורטה בשויה כשהוא מחללה ומחללה ביפה למימרא דסבר חזקה דמולולין במעשר שני והאמר חזקה מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אוכר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו מאי ביפה בתורת יפה דתרי זילי לא מזולולין ביה גופא אמר חזקה מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אוכר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו מיתבי ה"התרומה והביכורים חייבין עליהן מיתה והחומש ואסורים

יתר על כן מוכרה בשויה מאי לאו שפחתה יותר מכדי אונאתה לא יתירה דאכתי לא פחתה בכדי אונאתה מוכרה בשויה מיתבי עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע עד שקל מאי לאו דפחית פורתא פורתא לא דנפיל לגורא ואפחות בחדא זימנא אמר מר יקבנה ויתלגה בצואר בנו או בצואר בתו ורמינהו לא יעשנה משקל בין משקלותיו ולא יורקנה בין גרופותיו ולא יקבנה ויתלגה בצואר בנו ובצואר בתו אלא או ישחוק או יתוך או יקוץ או יולך לים המלח אמר ר' אלעזר ואמרי לה רב הונא אמר ר' אלעזר לא קשיא כאן באמצע יבאן מן הצד: עד מתי מותר להחזיר בכרכים עד שיראה לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות: מאי שנא בסלע דמפליג ומאי שנא בטלית דלא מפליג אמר אביי כי תנן גמזי מתני' בטלית בכרכין תנן רבא אמר טלית כל איניש קים ליה בגוה סלע כיון דלאו כל איניש קים ליה בגוה אלא שולחני הלכך בכרכים דאיבא שולחני עד שיראה לשולחני בכפרים דליבא שולחני עד ערבי שבתות דסלקין לשוקא: ואם היה מכירה אפי' לאחר שנים עשר חדש כו': היבא אי בכרכין הא אמרת עד שיראה לשולחני אי בכפרים הא אמרת עד ערבי שבתות אמר רב חסדא מ"מירד חסידות שגו כאן אי הכי אימא סיפא אין לו עליו אלא תרעומת למאן אי לחסיד לא קבולי ליקבלה מיניה ולא תרעומת תיהוי ליה ואלא להאיך דקבלה מיניה ולבתר דמקבלה מיניה תרעומת תיהוי ליה ה"ק דהא אחר אע"פ שאין מקבלה הימנו אין לו עליו אלא תרעומת: ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאינו אלא נפש רעה: אמר רב פפא ש"מ האי מאן דמוקים אוזוי מיקרי נפש רעה והוה מילי הוא דסגי להו מסייע ליה לחזקה דאמר חזקה בא לפורטה פורטה בשויה בא לחללה מחללה ביפה מאי קאמר הכי קאמר אע"פ כשבא לפורטה פורטה בשויה כשהוא מחללה ומחללה ביפה למימרא דסבר חזקה דמולולין במעשר שני והאמר חזקה מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אוכר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו מאי ביפה בתורת יפה דתרי זילי לא מזולולין ביה גופא אמר חזקה מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אוכר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו מיתבי ה"התרומה והביכורים חייבין עליהן מיתה והחומש ואסורים

אלה בשויה ויש מזולולין דמיה יתיר מכדי פחתה כך כשבא לחללה מחללה בשויה דמים פחותים: בתורת יפה. מ"מ מחלל עליה כפי דמים ודאין שלה כך לא יחלל על ז' אלא דמייס ודאין שלה: דסרי זילי לא מזולולין ציה. דאע"ג דתנן נותן למעשר שני חד זילולתא אשמועינן דמתחלל על סלע חסירה ולא אמרינן הרי הוא כאסימון או כמעות הניתנות ל אסימון א"כ אכל תרי זילי לחלל עליה מעשר דמיי סלע יפה לא: ציפורים. הוקשו לתרומה דקרינהו רחמנא תרומה דאמר מר (מסכת דף ק"ז) ותרומת ידך אלו בכורים: חייבין עליהן מיתה. זר או כהן טמא האוכלו צמודי: וחומש. זר האוכלן בשוגג דכתיב (ויקרא כג) ואיש כי יאכל קדש בשגגה וגו': ואסורים

א) ג"א יהמך מלשון ממתכ וכן הוא בספר הרמב"ם, ב) שבת ק"ג מולין קל: ג) ג"י ערוך ערך קסה דקסה אוחז, ד) חלה פ"א מ"ט ע"ב כבורס פ"ב מ"א חגיגה י"ח: ימנות ע"ג, ט) ג"ע א"ל, י) דף נ"ג, יא) ויקרא ס"א, יב) ז"ל שמחלל ט) אולי י"ל בסומן ועי' לעיל מו: י) כ"א: בסומן, יא) ודברים י"ב, יג) ש"ך לע"א, יד) ועי' היטב מוס' ב"ב פט: ד"ה ולא בשל,

גליון הש"ס

גמרא והאמר חזקיה מעשר שני לקמן דף נ"ג ע"ב:

מוסף רש"י

התרומה והביכורים חייבין עליהן מיתה. זר האוכלן מיד, דכתיב (ויקרא כג) ומתו זו כי יתללוהו ומיך ליה וכל זר לא יאכל קדש. וכל הענין מדבר בתרומה (חגיגה י"ח): או: טמא האוכלה, דכתיב ומתו זו כי יתללוהו, ובכורים כתרומה, דאמר מר ותרומת ידך אלו הכורים (בבב"ב). והרומש. האוכלן שוגג, דכתיב (ויקרא כג) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסק מנישתו עליו (חגיגה י"ח): אבל במעשר שני לא, דהא זכ"ס אכלי ליה ואין חומש אלא בפדיוה את מעשרו (בבב"ב ע"ב).